

Vila & frid

Den nya askgravlunden i Askim ligger i en sänka. En rustik kallstensmur omsluter minneslunden och ger en inramning som minner om en klassisk kyrkogårdsmur, skriver landskapsarkitekt **Thorbjörn Andersson**.

FOTO ÅKE E:SON LINDMAN

En minneslund är en plats för oss som blev kvar. Det är en plats att gå till inte bara i sorg, utan också för att minnas ljusa stunder och umgås med glada minnen.

Men det är även en tillflyktsort när livet känns svårt efter förlusten av en vän, en förälder, ett syskon eller till och med ett barn.

När församlingen i Askim, strax söder om Göteborg, fattade beslut om en utvidgning av den befintliga begravningsplatsen valde man begravningsformen askgravlund. Den kremerade askan läggs i en pappersurna under en grästuva. Den bortgångne får en personlig markering med en namnskylt på neutral plats.

I Sverige kremeras i dag över 80 procent av de avlidna, en siffra som har ökat markant under tre decennier.

Askims kyrka är från 1879 och ligger högt placerat på toppen av en kulle.

Där finns också den äldre begravningsplatsen med kistgravar. Kyrkogården avslutas med en fem meter hög stödmur av granitblock. På den nedre nivån finns en sänka som egentligen är en bäckravin. Den var tidigare fylld med sly och användes som tipp för olika slags trädgårdskompost.

Den nya askgravlund ligger i denna sänka. Slyet togs bort. Marken jämnades av och dränerades. Den nya formen är som en stor, flack skål, ett bäcken, där den lägsta punkten är ett vattenöga i form av en damm.

Skålen är terrasserad ner mot dammen, med låga kantstöd i granit. På så vis skapas horisontella terrasser där urnorna kan jordsättas. Ceremoniterrassen är placerad i ett sydvänt läge. Här finns ett par stora stenkar för blommor, sittplatser och en utsikt mot kyrkan snett ovanför.

Mot en kallstensmur lutar två tjocka

”Kallstensmuren omsluter minneslund lunden och är tänkt som en klassisk kyrkogårdsmur. Den är viktig eftersom den ger viss avskildhet och lugn.”

Nominerad till
Stenpriset
2018

FAKTA

FÖRSAMLINGSHEMMET

Erséus Arkitekter har ritat det nya församlingshemmet, som tronar på en klippa och utgör ett tydligt landmärke. Församlingshemmet har gestaltats som en låg volym, något vriden ur kyrkans huvudaxel och med en huvudentré direkt från kyrkbacken. Fasaderna är klädda i skiffer och trä, med inspiration från kyrkobyggnaden.

◀ Den utformade skålen är terrasserad ner mot dammen, med låga kantstöd i granit. På så vis skapas horisontella terrasser där urnorna kan jordsättas.

Projekt: Askim askgravlund.
Beställare: Svenska kyrkan.
Ansvarig landskapsarkitekt: Thorbjörn Andersson, Sweco arkitekter.
Medarbetare: Staffan Sundström, Charlotta Löfstedt, Tobias Phersson, Malin Unger, Peter Erséus.
Stenleverantör: Nordskiffer med flera.
Stenentreprenör: Stenentreprenader i Hesselholm med flera.

stålplåtar med utskurna hyllor för gravljus, och på muren är en serie stentavlor infästa i olika färg och storlek. De är platsen för namnskyltar.

Kallstensmuren omsluter minneslundan och är tänkt som en klassisk kyrkogårdsmur. Den är viktig eftersom den ger viss avskildhet och lugn.

Det är alltid ett vågspel att föreskriva kallstensmurar eftersom resultatet till stor del vilar på stenarbetarnas hantverksskicklighet. I detta fallet blev vi positivt överraskade, det är ett verkligt vackert arbete som balanserar rusticitet med precision. Vissa saker har vi kunnat styra, som fogbredder, skärv, stenstorlekar och en viss blandning av bergarter.

Grästerrasserna, ceremoniterrassen, vattenögat och stenmuren är platsens

komponenter. Som ett skikt ovanpå detta ligger växtbehandlingen. Den består av blommande småträd som skenkamelia, kornell, häggmispel och ett par mindre lönnar med höstfärg. Därtill perenner och lökar. Växtförteckningen är 57 arter lång. Växterna avspeglar årstidernas variation, och även processen sådd, mognad och skörd, och har med det kanske också något att göra med livets passage.

En minneslund måste ha ambitionen att vara så vacker att den närmar sig paradiset. Det ska vara en plats som är så inbjudande och behaglig att den metaforiskt fungerar som en mötesplats med de hädangångna.

En minneslund är en viktig refug i dagens samhälle. Den ska tala om för oss att även om livet är svårt i dag, finns det hopp om en ljusare morgondag. Det är en plats för oss som blev kvar. ■

▲ Stålplåtar med utskurna hyllor för gravljus lutar mot kallstensmuren.